

ФОРМУВАННЯ АКСІОЛОГІЇ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Постановка проблеми. Педагогічна освіта на сьогоднішній день підлягає модернізації, як вища професійна, так і початкова. Підготовка майбутнього педагога, чи то вихователя, чи вчителя, має спрямовуватись на чітко установлені орієнтири щодо збереження та зміцнення власне свого здоров'я та підвищення рівня його культури, адже це буде запорукою якісно педагогічної діяльності по відношенню до забезпечення здоров'я вихованців та школярів.

Логічно, що студенти - майбутні педагоги повинні прагнути до самовдосконалення, як професійного, так і особистісного. Якщо так відбуватиметься, то майбутні педагоги самі розумітимуть відповідальність за це. Але, зрозуміло, що не все завжди так реально. Частина студентів бачить проблемним вибір своєї позиції щодо цінності здоров'я [4] тощо.

Аналіз досліджень, власний досвід педагогічної діяльності говорить, що стан відношення студентів до цінності здоров'я незадовільним є внаслідок впливу певних причин. Серед них:

- недостатня розробленість педагогічних умов формування аксіологічного відношення майбутніх педагогів до свого здоров'я;
- недостатня організація методичного забезпечення процесу формування відношення до свого здоров'я;
- неправильна організація навчально - виховного процесу, який навпаки гальмує духовний, фізичний і ціннісний розвиток особистості, а, як наслідок, те ж саме відобразиться і на вихованцях у майбутньому.

Питаннями проблеми здорового способу життя займались О. Соколенко, В. Нестеренко, О. Омельченко, Т. Вершиніна, Л.Сливка, А. Кошель та ін.

Вищевказані автори охоплюють у своїх працях як філософський та психологічний аспекти ціннісного ставлення до навколишнього, так і методичні підходи до професійної підготовки майбутніх педагогів у світлі збереження здоров'я. Якраз змістовою лінією, яка має пронизувати навчально-виховний процес, має стати пропаганда та використання здоров'язберігаючих технологій та здорового способу життя.

Мета статті. Спроба обґрунтування необхідності та пропозиція щодо формування здорового способу життя у майбутніх вчителів та вихователів.

Виклад матеріалу. Якщо прослідкувати логічний ланцюжок, напротязі якого у людини формується відношення до здорового способу життя, то слід сказати наступне. У дошкільній освіті вихователь, спираючись на освітню лінію «Особистість дитини» Базового компоненту дошкільної освіти та програми вчить дитину усвідомлювати цінність здоров'я, його значення для повноцінної життєдіяльності, формує здоров'язбережувальну поведінку, прищеплює найпростіші навички загартування, розширює знання про зміцнення здоров'я і запобігання захворюванням, безпечну поведінку та гігієну тіла [1].

Бачимо, що вихователь, як фасилітатор виховного процесу у ДНЗ зобов'язаний бути компетентним у плані здоров'я щодо дітей, а, отже, має бути носієм відповідного стереотипу. Тобто важливість наявності у нього сформованості розуміння цінності здорового способу життя, що закладається під час навчання у ВНЗ, не викликає сумніву.

Трактування поняття аксіологічного підходу до ставлення студентів - майбутніх педагогів до свого здоров'я, наступне. Це «складне особистісне

новоутворення, що характеризується сформованістю знань та уявлень про здоров'я, як цінність, позитивною активністю щодо ведення здорового способу життя, сформованість вмінь та навичок зміцнення й збереження здоров'я, що сприяє позитивній зміні поведінки на тривалий час» [6].

Отже, внесення до навчально-виховного процесу здоров'язбережувальних технологій, які необхідно розглядати як якісну характеристику освітньої технології, її безпеки для здоров'я, сукупність принципів, форм та методів педагогічної роботи є необхідною умовою позитивного ставлення до здорового способу життя.

Концепція формування готовності студентів до здоров'язбережувальної діяльності повинна чітко відображати зміст основних понять даного процесу.

Основні положення концепції формування готовності до здоров'язбережувальної діяльності наступні:

- під час формування готовності до здоров'язбережувальної діяльності слід дотримуватись принципів наступності, послідовності, систематичності, комплексного підходу, а також залучити до цього процесу усіх суб'єктів навчального процесу;
- увесь період професійної підготовки студентів має бути пронизаний готовністю до такої діяльності;
- застосування активних методів навчання (ділові та навчальні ігри, дискусії, проблемне навчання та ін.).

Отож залучення студентів до діяльності, яку називаємо здоров'язбережувальною, в якості активних учасників дозволить не просто розвинути аксіологічне ставлення до здоров'я, а й забезпечить у майбутньому якісне формування здорового кругозору у вихованців та учнів.

Отже, конкретно вказуємо на найпоширеніші та найдієвіші методи, які слід використовувати.

Дискусія у групах. Студенти діляться на групи, де проявляють особисту активність. Отримують тему. Захищають свій виступ. Інші – задають питання. Теми стосуються різних аспектів безпеки життєдіяльності.

Важливим методом назвемо також **студентські проекти**, де майбутні педагоги можуть вмотивовано, індивідуально діяти. Власний пошук інформації, обговорення, підбір варіантів презентації та захист роботи спонукає людину творчо, ціннісно підійти до такої діяльності. Теми проектів підбираються відповідно до навчальних програм дисциплін, наприклад «Безпека життєдіяльності» тощо.

Навчальні ігри застосовуються на практичних заняттях та відображають явища та події і спонукають шукати вихід із складних ситуацій. Застосування таких «моделей виходу з кризових ситуацій» дає унікальний ефект. Студенти входять в роль і якісно аналізують різні життєві ситуації тощо.

Висновок. Отже, в результаті аналізу теорії та практичного досвіду, бачимо: такі методи пропагують фізично та морально здоровий спосіб життя, сприяють набуттю навичок безпечної поведінки у суспільстві. А згодом, під час професійної діяльності вони здатні до екстраполяції певних форм та методів при роботі з дітьми, здатні до педагогічної рефлексії на основі взаємозв'язку у педагогічному процесі. Навчання майбутніх педагогів у контексті основ здорового способу життя слід проводити на якісно новій основі, забезпечуючи позитивну мотивацію до реалізації збереження свого здоров'я та здоров'я школярів і вихованців.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Наук. керівник: А. М. Богущ. — К.: Видавництво, 2012. – 26 с.

2. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальністю 6.010101 Дошкільне виховання (ГСВО-03). – К., 2006. – 258 с.
3. Гвоздїй С. П. Інтерактивні методи в підготовці майбутнього вчителя до викладання основ здорового способу життя та безпечної поведінки / С. П. Гвоздїй // Проблеми освіти: наук. - метод. зб. – К., : Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти, 2006. – Вип. 49. – С. 90–94.
4. Кошель А. П. Використання здоров'язбережувальних технологій у дошкільному закладі / А. П. Кошель // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Пед. Науки. – 2016. – Вип. 135. С. 41–45.
5. Сливка Л. В. Технології формування ціннісних орієнтацій щодо здорового способу життя у майбутніх учителів початкових класів / Л. В. Сливка // наук. вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2012. – №7. – С. 102–106.
6. Соколенко О. І. Формування ціннісного ставлення студентів вищих педагогічних навчальних закладів до свого здоров'я : автореф. дис...канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» /О.І. Соколенко. – Луганськ, 2008. – 20 с.

УДК 371 (477.84)

Боднар О. С.

ПСИХОЛОГІЧНІ БАР'ЄРИ ТА ІНЕРЦІЙНІСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Постановка проблеми в загальному вигляді. Люди є невід'ємним елементом контролю на всіх ієрархіях управління. І те, що контроль має сильний і безпосередній вплив на поведінку людини, є загальновідомим. Сьогодні управлінський контроль все більш інтенсивніше спрямовується в русло гуманізації та демократизації відповідно до програми модернізації управління освітою через впровадження нової етики управління. Відтак керівникам навчальних закладів варто володіти психологічною компетентністю, зокрема щодо розуміння психологічних бар'єрів, що зумовлюють інерційність контрольно-оцінювальної діяльності.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні дослідженої проблеми, виділення локальних психологічних бар'єрів керівників навчальних закладів, обґрунтування видів контролю, що зумовлюють психологічні бар'єри та розробка рекомендацій щодо їх нівелювання у практиці управління навчальними закладами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Контрольно-оцінювальна діяльність – одна з найскладніших функцій керівника начального закладу, оскільки пов'язана з суб'єктивністю оцінок. Навіть найбільш досвідчений керівник завжди губиться, коли постає завдання оцінити діяльність учителя, тому що об'єктивність процесу контролю гальмують передусім психологічні бар'єри.

Дослідники психології менеджменту стверджують, що керівник є уособленням відносин між людьми, він згладжує емоційні спалахи. Витримує удари незадоволення, прагне досягти толерантності і демократичності, консенсусу у вирішенні проблем [1, с. 207].

Бар'єр – те, що перешкодою, завадою до здійснення чого-небудь [3, с. 57]. *Психологічний бар'єр* – це психічний стан, що появляється в неадекватній пасивності особистості, що заважає виконанню певних дій. Причинами їх виникнення є новизна ситуації, неждана чи негативна інформація або відсутність гнучкості та швидкості мислення [5, с. 32].